

VASS Dorottea

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
Általános Gyógypedagógiai Intézet
ORCID: 0000-0003-1147-4917
vass.dorottea@gmail.com

A kisiskolások animációs filmek és olvasás iránti attitűdjének komparatív vizsgálata az olvasás iránti érdeklődés fejlesztésének aspektusából¹

Egyre gyakrabban és egyre nagyobb elköteleződéssel beszélünk az olvasási motiváció intrinzik kialakulásáról, illetve az utóbbi évtizedben egyre több hangsúlyt kap az olvasás iránti érdeklődés fejlesztése is. Az olvasási készségfejlesztés és az olvasási készséget befolyásoló funkcionális tényezők mellett az utóbbi évtizedekben fontos szerepet kapott még az olvasási élmény kialakulása is. Egyre gyakrabban látjuk be, hogy az olvasás már az olvasástanulási szakasz elejétől kezdődően egyszerre jelent egy tanulási folyamatot és egy érzelmi állapotot, azaz egy interaktív folyamatot az olvasó, az olvasott szöveg és a kontextus között. Ennek hatására egy kulcsfontosságú szemléletmód jött létre: az olvasástanulási szakaszban is fontos szerepet kell tulajdonítani az olvasástanulási szövegtartalmaknak. Már az olvasástanulás kezdetén a jól megválasztott olvasástanulási módszer mellett az olvasástanulási szövegek tartalmára is épp oly lényeges figyelniük: az olvasás csak akkor válhat pozitív lélektani folyamattá, ha az olvasók (jelen kontextusban a hat-nyolc éves kezdő olvasók) az érdeklődésükhöz közel álló szövegtartalmon keresztül gyakorolják az olvasást. E célból a jelen vizsgálat a hat-nyolc éves tanulók kedvenc olvasmányára és az animációs filmjeinek attribútumaira fektette a hangsúlyt annak érdekében, hogy feltárja a kezdő olvasók kedvenc történeteit. A vizsgálat az olvasmányok és az animációs filmek aspektusából a hat-nyolc éves tanulók kedvenc olvasmány- és animációsfilm-típusát, kedvenc olvasmánytémák és animációsfilm-témák kategóriáit és motívumait, továbbá a kedvenc mese- és animációsfilm-hőstípusait vette górcső alá. A vizsgálatban összesen 267 tanuló vett részt, akikkel egyéni, félig strukturált interjú készült. A tanulmány ezeket a válaszokat mutatja be empirikus adatelemzési formában. Az eredmények segítségével beszerezhetjük, illetve megalkothatjuk a tanulóknak azokat a történeteket, amelyeknek szereplői, cselekménymotívumai azonosak az érdeklődési körükkel.

Kulcsszavak: olvasás, érdeklődés, tematika, motívumok, hősök, hat-nyolc éves korosztály

Bevezetés

Amikor egy tanuló egy irodalmi szöveg címével találkozik, amely természetesen már néhány alapvető információt tartalmaz magáról a szövegről, a szöveg címe azonnali reakciót vált ki belőle. Ez a reakció a tanuló érdeklődéséről ad visszajelzést, és jelzi, hogy a szöveg témaköre milyen érdeklődést váltott ki belőle (Ainley–Hillmann 2002). Tulaj-

¹ A tanulmány a Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek című, EFOP-3.3.3-VEKOP-16-2016. azonosítószámú pályázati konstrukció keretében megvalósuló, „Az én könyvtáram” című kiemelt projekt keretében készült.

donképpen ez az az érzelmi állapot, amely az oktatási-nevelési folyamatban oly sokszor emlegetett motivációt is megelőzi. Az egyértelműsége miatt mellőzött érdeklődés helyett gyakran a tanulók motiválására vagyunk képesek fókuszálni, és megfeledekezünk arról a fontos tényezőről, hogy az érdeklődés is egy olyan fontos pszichológiai állapot, amelyre magas fokú figyelem és megnövekedett kognitív és affektív működés jellemző, s amely hasonlóan a motivációhoz vizuális és/vagy hallásinger hatására jön létre. Azonban ami miatt az érdeklődést a motivációs folyamatok megelőző állapotaként kezelik, az leginkább azért van, mert erős befolyása van a figyelemfelkeltésre – azaz erősen befolyásolja a motiváció kialakulását az egyénben. Vegyünk egy egyszerű példát, az olvasmány témakörét: amikor a kezünkbe kapunk egy könyvet, elsődlegesen a könyv borítóját és az azon szereplő szerzőt és címet figyeljük meg, tehát az első benyomást a könyv borítója és a rajta szereplő információ fogja nyújtani. Hidi (2001) szerint olvasáskor központi szerepet játszik maga a témakör, hiszen először a témával találkozunk, s majd csak ezt követően olvassuk el a szöveget, és foglalkozunk az esetleges feladatok megoldásával. Azaz az olvasási témakörök jelentősen hozzájárulnak az érdeklődési szint kialakulásához, illetve a tanulók feladathoz való ragaszkodásához. Schraw et al. (Hidi 2001) iskolások körében folytattak kutatást az olvasási érdeklődéssel kapcsolatban. A vizsgálati eredményeik alapján megállapították, hogy azok a tanulók, akik érdekesnek tartották a témát, többet olvastak. Schiefele és Krapp (Hidi 2001) is hasonló eredményekről számoltak be. A szerzőpáros szerint a vizsgálati minta esetében az érdeklődés nem csupán a visszahívott szöveginformációk memorizálásának mennyiségét segítette elő, de erősen befolyásolta a tanulás hatékonyságát is. Azaz a vizsgálatban a téma iránti érdeklődés arra motiválta az olvasókat, hogy túljussanak a szöveg felületes struktúráján, és összpontosítsanak a fő ötletekre és azok alapjellemzőire. Mindezen túl az említett kutatások rámutattak azokra a változókra is, amelyek erősen meghatározzák az olvasó tapasztalatainak állapotát. Ezen változók közé sorolták például a szöveges jellemzőket, mint amilyen az újdonság, az intenzitás és a könnyű megértés. További változók közé sorolták a tanulási környezet különböző típusainak a módosítását és az egyéni önszabályozó tevékenységeket. Ezek a változók az olvasást követően kognitív, affektív, illetve magatartási változókat eredményezhetnek (Hidi 2001). Schraw és munkatársai (1990) különböző szövegalapú szituációs érdeklődést kiváltó tényezőt emeltek ki az olvasás iránti érdeklődés fejlesztésével kapcsolatban (Hidi 2001). Ilyenek lehetnek például azok a szövegek, amelyeket könnyen meg lehet érteni, azok a szövegek, amelyek a tanulók előzetes ismereteire támaszkodnak, illetve olyan szövegek, amelyek összefüggésben vannak egymással, ezzel ösztönözve az olvasói elkötelezettséget.

A kutatások tehát arra mutattak rá, hogy az érdeklődés mélyreható hatást gyakorol a tanulók figyelemfelkeltő folyamataira, ismereteik megszerzésére és erőfeszítéseikre. Azok a tanulók, akik nagy érdeklődést mutattak az olvasott szöveg iránt, az érdeklődésüknek megfelelő, az előzetes ismereteire támaszkodó szövegeket kaptak. Ami igazán figyelemre méltó, az az a vizsgálati eredmény, amely azt bizonyította, hogy ezek a vizsgálati alanyok nem feltétlenül töltöttek több időt a feladatok megoldásával, sokkal inkább egyéni témakörben akartak részt venni a saját témájukban, így az anyagra való kölcsönhatásuk minősége is jobb lett. Ennek egyik erősen befolyásoló tényezője az egyén személyisége (Ainley–Hillmann 2002; Hidi 2001).

Ahhoz, hogy a tanulóknak felkeltsük, illetve fenn tudjuk tartani az érdeklődést, a gyakorlati kérdések megoldásában Ainley és Hillmann (2002) fontosnak tartotta az érdeklődést elmélyültebben vizsgálni. Vizsgálataik két lényeges érdeklődést különböztettek meg: az egyéni érdeklődést (individual interest) és a szituatív érdeklődést (situational interest). A szituatív érdeklődés (situational interest) kérdése fontos lehet a pedagógu-

sok és könyvtárban dolgozó szakemberek számára, akik az egyéni érdeklődéssel kevésbé vagy egyáltalán nem rendelkező tanulókkal foglalkoznak, illetve szerteágazó érdeklődési körrel rendelkező csoportjuk van. Ezek általában azok a tanulók, akik mesélési, esetleg olvasási élményben nem részesültek iskolás koruk előtt a családban és/vagy az óvodában. A csupán szituatív érdeklődéssel rendelkező egyének érdeklődési köre tulajdonképpen a kedvező környezeti viszonyoktól függ, és általában átmeneti jellegűek, tehát ezek a tanulók pillanatnyi környezet által kiváltott érzelmi reakcióit kondicionálják (például azért kedveli egy tanuló a *Jégvarázs* című animációs filmet, mert az iskolatársai is azt kedvelik). Az egyéni érdeklődést (individual interest) már tartós hajlam jellemzi. Azok az emberek, jelen kontextusban tanulók rendelkeznek egyéni érdeklődéssel, akik már belső tapasztalattal rendelkeznek, és keresik a lehetőséget arra, hogy többet megtudjanak egy adott témáról. Ez az érdeklődési fázis már tanulási elköteleződéssel jár. A szituatív érdeklődéshez képest az egyéni érdeklődés sokkal lassabban fejlődik, azonban hozadéka az, hogy hosszú távú, illetve megnövekedett tudással és értékkel jár. Ahhoz, hogy azokban a tanulóknak, akik csupán szituatív érdeklődéssel rendelkeznek, pozitív olvasási attitűdöt alakítsunk ki, amelynek jó eséllyel hosszú távú olvasás iránti egyéni érdeklődés lesz a hozadéka, fontos, hogy a tanulóknak kialakuljanak a belső viselkedési ösztönök (Joó, F. 2012; Józsa 2005; Szenczi 2012). Pontosabban olyan klasszikus kondicionálásra érdemes ebben a kontextusban gondolni, amely kellemes ingerként az olvasási tevékenységet váltja ki válaszként. Mivel jelen vizsgálat a kezdő olvasók olvasás iránti érdeklődését helyezi fókuszba, így természetesen fontos befolyásoló tényezőnek számít a tanulók képességének megfelelő olvasástanulási módszer is (Vass 2017). Az olvasóvá nevelés lényeges faktora, hogy a tanulók szövegértési képességének fejlesztéséhez megfelelő szintű feladat és szöveg is társuljon (Józsa–Steklács 2012). Tehát az olvasás iránti egyéni érdeklődés fejlesztése érdekében elengedhetetlen a tanulók olvasási érdeklődésére fókuszálnunk, azon belül is a szituatív és egyéni érdeklődésre, amelyek az olvasás iránti motiváció egyik lényeges indikátorai. Ha egy tanuló megfelelő szintű motivációval rendelkezik az olvasás iránt, akkor ez az inger pozitívan fogja befolyásolni az olvasási készségét és szövegértését (ld. Józsa 2005; Szenczi 2012). Ezért fontos a tanulók érdeklődésének megfelelő történeteket, szereplőket és cselekménymotívumokat, továbbá hősfunkciókat figyelembe venni egy-egy szöveg, könyv kiválasztásakor (lásd. Ainley–Hillmann 2002; Boekaerts–Boscolo 2002; Hidi 2001; Hidi–Renninger 2006).

Ha figyelembe vesszük, hogy az érdeklődés négy fázisa a szituációs érdeklődésből kiindulva halad az egyéni érdeklődés kialakulásáig (Hidi–Renninger 2006), s ehhez a tényezőhöz hozzárendeljük azt a két tényállást, miszerint (1) vannak olyan első osztályos tanulók, akik csupán szituációs érdeklődéssel rendelkeznek, illetve (2) az iskolában nehéz az egyéni érdeklődéseknek eleget tenni, ez esetben először előnyösebb a szituációs érdekeket figyelembe vennünk (Hidi 2001), és az olvasóvá nevelés érdekében elsődlegesen általánosságban fontos megvizsgálunk a tanulók érdeklődését.

Ahhoz, hogy a tanulóknak kialakuljon az olvasás iránti érdeklődés, elsődlegesen azokat a témaköröket érdemes megtalálnunk, amelyek arra ösztönözik a tanulókat, hogy ne csupán olvasástanulási célból foglalkozzanak a szöveggel. Ennek érdekében azokat a témaköröket érdemes feltárunk, amelyek valamilyen nevelési cél effektivitásával determináns hatással vannak az olvasó olvasás iránti érdeklődésének felkeltésére.

Ainley–Hillmann (2002) szerint a nemek különböző szövegtípusok iránt érdeklődnek. Kutatásuk alapján a nem közvetlenül befolyásolja a témák iránti érdeklődések arányát. A fiúk a kalandot, a sportot, a tudományt, illetve az információkat kedvelik, a lányok pedig a rejtélyes és romantikus szövegek iránt érdeklődnek. Tsao et al. (2019) szerint a gyermekirodalomban erősen jelen vannak a férfi- és női szerepkörök, amelyek erősen befo-

lyásolják a nemi identitás kialakulását már kisgyermekkorban. Tsao et al. (2019) azt állítják, hogy számos olyan kutatás olvasható, amelyben a férfi szereplők száma dominál, és amelyek erős befolyással vannak a gyermekek társadalmi és szociokulturális fejlődésére. A szövegek alapján ugyanis a gyerekek egy bizonyos társadalmi szerepkört sajátítanak el, hiszen nemi alapon azonosulnak a szereplővel. Ainley–Hillmann (2002) kutatása szerint a gyerekek hajlamosak arra, hogy saját nemükhöz tartozó karakterekkel azonosuljanak, azaz hogy saját nemükhöz tartozó karakterrel értelmezzék a szövegben zajló eseményeket. Ezt támasztja alá Tsao is, aki azt hangsúlyozza, hogy a gyermekeknek szánt irodalom fontos szerepet játszik a nemi szerepek kialakulásában. Tulajdonképpen a nemek és az irodalmi témák között oda-vissza kapcsolat van: az irodalom meglehetősen nagy befolyással van a nemek közötti különbségek kialakulására, de ugyanúgy a nemek is meghatározzák azt, milyen irodalmat szeretnének olvasni. Ez különösen jellemző a lányokra, akiknek az olvasási attitűdje és az olvasási készsége mellett (lásd. Joó, F. 2012), már az egyéni érdeklődése is szignifikánsan fejlettebbnek bizonyult a fiúkhoz képest (Ainley–Hillmann 2002). Az említett vizsgálat mellett számos hazai olvasásszociológiai kutatás alapozza vizsgálati eredményének feldolgozását a genderkülönbségekre (lásd Ábrahám 2006; Bereck 2009; F. Joó 2012; Gombos 2015).

Nem csak az írott szövegek gyakorolnak hatást az olvasókra és a történeteket hallgatókra. Ha a tanulók preferált cselekménymotívumait és hőseit szeretnék vizsgálni, fontos tényezőként kell tekintenünk a vizuális és auditív hatást egyszerre keltő cselekményszálakra és hősfunkciókra, amelyeket a televízió nézése során szerzünk. Khaled–Soliman (2015) szerint már a 2–5 éves gyerekek átlagban heti harminckét órát tévézéssel töltenek, a 8–18 éves gyerekek 72%-a pedig már saját televízióval rendelkezik, így könnyen egyet tudunk érteni azzal a ténnyel, hogy a tévé-, rajzfilmsorozatok és animációs filmek nagy hatással vannak a gyerekek otthoni és iskolai tevékenységeire, sőt az érdeklődésükre és az ingereikre is erősen hat. Wright (1979) szerint az oktatásban is alkalmazhatók a médiatartalmak, ha megfelelő célra, megfelelő mennyiségben alkalmazzák azokat, illetve ha a kognitív folyamatokat szeretnék a pedagógusok és könyvtárban dolgozó szakemberek integrálni. Ráadásul az animációs filmek olyan művészeti formát képviselnek, amelyek pozitív hatással vannak a humor, a tudás és a szimbólumok közötti összefüggések keresésére. Mivel a szóban forgó korosztály többsége (63,3%) a tévézést részesíti előnyben (Vass 2018), illetve az említett kutatások is arról adnak tanúbizonyságot, hogy akár a kisgyermekekre, a kisiskolásokra is erős hatással vannak az animációs filmek, tévé- és rajzfilmsorozatok, jelen kutatás nem zárta ki az aktuális animációs filmek és rajzfilmsorozatok hőseinek és azok funkcióinak vizsgálatát, illetve a gyerekek animáció és rajzfilmsorozatok iránti attitűdjének vizsgálatát sem.

Kutatásmódszertani adatok

A kutatás célja és módszere

A vizsgálat középpontjában a hat-nyolc éves tanulók olvasmány- és animációsfilmtematikái (Vass 2020), motívumok és hőstípusok, valamint azok referált funkciója áll. A kapott eredményeket összesített, valamint nemekre bontott relatív gyakoriságban tüntettük fel.

A vizsgálat tematikus beszélgetése Tóth Béla (1967) kutatására épült, illetve tartomelemzés és a szereplővizsgálatok előzték meg, amelyek alapján elkészült a hat-nyolc éves tanulókkal folytatott beszélgetési szempontsor. A beszélgetéshez olyan illusztrációkat alkalmaztunk, amelyek egy-egy mesehőst, illetve rajzfilmhőst és animációs hőst ábr-

rázoltak fekete-fehér színben. A beszélgetést megsegítő illusztrációk azért lettek fekete-fehérek, hogy a szín ne befolyásolja a tanulók választát. A hat-nyolc éves kisiskolásokkal (n = 267) egyéni beszélgetés készült.

A vizsgálattal az alábbi kérdésekre kerestük a választ:

Melyik a hat-nyolc éves tanulók legkedveltebb mese- és animációsfilm-típusa?

Milyen mesetematikák és animációs filmtémák iránt érdeklődik a hat-nyolc éves korosztály?

Mely motívumok alapján érdeklődnek a hat-nyolc éves tanulók a mesék, illetve animációs filmek iránt?

Mi alapján érznek rokon-, illetve ellenszenvet egy animációs filmben szereplő hős iránt?

A tanulók által kedvelt mesék és animációs filmek milyen érzelmeket keltenek a tanulóknak?

Minta

A felmérés első osztályos, hat-nyolc éves tanulókkal készült. A visszkapott belegegyező nyilatkozatok közül tizenöt intézmény 267 tanulójaival sikerült beszélgetni. Összesen 121 fiú és 146 lány vett részt a vizsgálatban. A begyűjtött adatokat kódolva, az IBM SPSS Statistic 20© segítségével elemeztük. Minden tanulóval azonos hangnemben, azonos szituációt megteremtve zajlott a beszélgetés, így a beszélgetés hangulata is azonos volt. Egy tanulóval folytatott beszélgetés körülbelül 30-35 percet vett igénybe (bővebben lásd Vass 2020).

Eredmények

A kisgyermekkorban való mesei élmény összefüggésben áll az iskolai tanulmányi eredményekkel (Czahesz, Cs. 2001). Az anya, illetve az apa meseszeretete, valamint meseválasztása fontos szerepet játszik ebben a kontextusban. Az 1. táblázat a mesélési szokások relatív gyakoriságát mutatja be a családon belül.

1. táblázat: A mesei élményben való részesülés szokásai a családban, relatív gyakoriság (saját szerkesztés)

Mesei élményben való részesülés	Igen		Nem*	
	34,1%		64,6%	
Mesei élmény gyakorisága	Gyakran	Ritkán	Soha*	
	24,5%	30,9%	44,5%	
Mesei élmény időszaka	Most	Régebben	Soha*	
	24,2%	31,3%	44,5%	
Cselekmény társa	Apa	Anya*	Testvér	Nagyszülő
	8,1%	84,5%	1,4%	6,1%

Megjegyzés: A * a legnagyobb gyakoriságot jelzi

A vizsgálati minta tanulóinak 64,4%-a nem részesült mesei élményben a családon belül, 0,4%-a pedig nem tudott erre a kérdésre válaszolni. Feltételezhető, hogy ez a 0,4% sem részesült odahaza mesei élményben. A relatív gyakoriság szerint a tanulóknak több mint a fele nem hallgatott odahaza mesét. A 34,1%-os arányban lévő mesei élményben részesülő tanuló 30,9%-a is csupán ritkán és régebben volt egy ilyen cselekménynek a része. Azaz a hat-nyolc éves tanulók többsége iskoláskorban már nem hallgat odahaza mesét. Ebből következően a tanulók többsége az óvodai nevelés során találkozhatott először a meséléssel, legrosszabb esetben pedig soha nem részesült mesei élményben.

A tanulók többsége szintén gyakran néz manapság animációs filmet (74,1%), leggyakrabban egyedül (49,1%), illetve a testvérral (29,2%). Az utóbbi adat nem minden eset-

ben nyújt érdemleges választ, ha azt vizsgáljuk, hogy milyen relatív gyakorisággal néz egy tanuló a testvérével animációs filmet. Ugyanis a válaszok arányában azoknak a tanulóknak is figyelembe vettük a választát, akiknek nincs testvérük, illetve akiknek csecsemőkorú testvérük van. Ezek az eredmények azt mutatják, hogy a tanulók milyen gyakran néznek animációs filmet a szüleikkel, illetve más személlyel. A válaszok alapján ezeknek a tanulóknak a 87,7%-a nem a szüleivel néz animációs filmet. Az animációs filmekkel kapcsolatos családi szokásoknak helyzetét a 2. táblázat szemlélteti relatív gyakoriságban.

2. táblázat: Az animációs filmnézéssel kapcsolatos szokások a családban, relatív gyakoriság (saját szerkesztés)

Animációs film nézése	Igen*		Nem			
	100%		0,00%			
Animációs film nézésének gyakorisága	Gyakran		Ritkán		Soha	
	74,1%		25,9%		0,0%	
Animációs film nézésének időszaka	Most*		Régebben		Soha	
	94,4%		5,6%		0,0%	
Társa	Egyedül*	Apa	Anya*	Testvér	Nagyszülő	Egyéb
	49,1%	6,0%	5,2%	29,2%	1,1%	6,4%

Megjegyzés: A * a legnagyobb gyakoriságot jelzi

A megfelelő olvasási készség ellenére a résztvevői minta többsége nem az olvasást (36,3%), hanem az animációs filmek nézését (63,3%) részesítette előnyben (erről bővebben lásd Vass 2018). Annak ellenére, hogy a tanulók érdeklődését vizsgáljuk, tisztában vagyunk azzal, hogy az olvasás iránti érdeklődésre többek között az olvasástanulási technika, az olvasási kompetencia és a pedagógus személyisége is erős hatással van. Az olvasás iránti érdeklődést csak részben tudnák a tanulók kedvenc témái fejleszteni. Azaz ha megfelelő történeti motívumokat és témákat alkalmazunk egy-egy olvasástanulási szövegben, csupán csak hozzájárulhatunk az olvasás iránti érdeklődés fejlesztésének folyamatához. A továbbiakban a mintában részt vevő tanulók olvasással és animációs filmekkel kapcsolatos részletes attitűdjéről számolunk be.

3. táblázat: Legkedveltebb olvasmányok és legkedveltebb animációs filmek relatív gyakoriságának komparatív vizsgálata (saját szerkesztés)

Legkedveltebb olvasmányok	Kedvenc olvasmány %	Kedvenc animációs film %
Varázsmesék	26,3	15,0
Állatmesék és -történetek	36,3	18,0
Harcos és kalandos történetek	5,3	36,3
Gyermekek élete	10,3	21,7
Vers	7,6	–
Enciklopédia	8,0	3,0
Egyéb	6,1	5,2

Az összesített eredmények alapján a tanulók többségének a legkedveltebb olvasmánya valamilyen varázsmese (26,3%), illetve állatmese és állattörténet (36,3%), azonban szintén ennek a részmintának a kedvenc filmkategorái a harcos és kalandos történetek (36,3%), illetve a gyerekek életéről szóló történetek (21,7%). Mivel a tanulók 63,3%-a az animációs filmeket kedveli jobban az olvasásnál, és mivel a két kategórián belüli típusok iránti érdeklődés is szignifikáns különbséget mutat, megállapíthatjuk, hogy a tanulók jobban kedvelik a harcos és kalandos, a gyermekek életéről szóló történeteket. Termé-

szeten ez a vizsgálati eredmény nem elég ahhoz, hogy határozott konklúziót vonjunk le, ahhoz a következő táblázatok eredményeit is górcső alá kell venni.

4. táblázat: *Legkedveltebb olvasmánytémák és legkedveltebb animációs filmek témáinak relatív gyakorisága. Komparatív vizsgálat. (saját szerkesztés)*

Témák	Kedvenc olvasmány %	Kedvenc animációs film %
Mese és mesealakok	41,9	62,9
Különböző korú és foglalkozású emberek	7,9	14,6
Állatok	34,5	15,4
Valóságos történetek	7,5	3,0
Vegyes témák	5,6	3,4

A 4. táblázat alapján a tanulók azért választották a 3. táblázatban kategorizált olvasmányok közül leggyakrabban azokat, amelyek varázs-, illetve állatmesék és -történetek, mert ezek valamilyen mesealakról vagy állatról szólnak. A 3. táblázatban kategorizált animációs filmeket pedig azért kedvelik a tanulók, mert ezeknek az animációs filmeknek a témái mesealakokról, állatokról, különböző korú és foglalkozású emberekről szól. Nincs szignifikáns különbség az olvasmány- és filmtémák között. Az előző két táblázatra hivatkozva azt állíthatjuk, hogy a gyerekek jobban kedvelik az animációs filmeket. Mivel jobban kedvelik, ezeknek a filmeknek a típusából és témájából érdemes kiindulnunk; ami azt jelenti, hogy a tanulók leginkább a harcos és kalandos történetek, illetve a gyermekek életéről szóló történetek iránt érdeklődnek leginkább, amelyekben valamilyen mesealakokról, különböző korú és foglalkozású emberekről, illetve állatokról van szó.

5. táblázat: *A legkedveltebb olvasmányok és legkedveltebb animációs filmek tetszémotívumának relatív gyakorisága. Komparatív vizsgálat. (saját szerkesztés)*

Tetszés motívuma	Kedvenc olvasmány %	Kedvenc animációs film %
Élőlény és tevékenység	27,0	63,7
Értelem és érzelem	18,7	2,2
Szereplők tulajdonsága	7,9	13,1
Esztétikum	40,4	18,4

A fikciók típusa és tematikája mellett a tanulók többsége az olvasmányok iránt az esztétikum (40,4%) és az élőlény tevékenysége miatt érdeklődik (27,0%), és ugyanúgy az animációs filmek iránt is a két legnagyobb relatív gyakoriság alapján, az élőlények tevékenysége (63,7%) és az esztétikum miatt (18,4%) érdeklődnek (5. táblázat). Ezek között a relatív gyakorisági eredmények között nincs szignifikáns különbség. Azaz a tanulók azokat az olvasmányokat szeretik, amelyekben a hősök tettére és küllemére összpontosítanak, és úgyszintén a motívumokra figyelnek animációs film nézése közben is. Mivel a tanulók 63,3%-os relatív gyakoriságban az animációs filmek iránt érdeklődnek, így valószínűleg ezeknek a filmeknek a hősei nagy befolyással vannak az érdeklődésükre, és ugyanezeket a tulajdonságokat veszik figyelembe egy-egy szöveg olvasása közben is.

6. táblázat: *A legkedveltebb olvasmányok és legkedveltebb animációs filmek kedvenc hőseinek rokonszenvmotívuma. Komparatív vizsgálat. (saját szerkesztés)*

A rokonszenvmotívuma	Kedvenc olvasmány %	Kedvenc animációs film %
Életkor, nem, külső, anyagi helyzet	40,1	40,8
Értelmi, erkölcsi kvalitások	21,0	24,3

Neveltség	12,7	7,5
Egyéb	20,2	25,5

A tetszés motívumainak relatív gyakorisági eredményét alátámasztja a 6. táblázatban látható hősök iránti rokonszenv motívuma is. A tanulók többsége azért kedvel egy-egy olvasmányt, mert könnyen tud vele azonosulni a kora alapján (40,1%), vagy tetszik a külseje, illetve valami olyan tárggyal rendelkezik, amelynek ő is a birtokában szeretne lenni. Ugyanúgy egy-egy animációs filmben szereplő hős iránt is azért érez rokonszenvet, mert azonosulni tud az életkorával, illetve meggyerő külsővel rendelkezik. Mindkét esetben a legkevésbé tartják fontosnak a jólneveltséget. A következő táblázatnál (7.) azonban már azt láthatjuk, hogy a neveltségi hiányokat a tanulók többsége ellenszenvesnek találja.

7. táblázat: A legkedveltebb olvasmányok és legkedveltebb animációs filmek kedvenc hősének rokonszenvmotívuma. Komparatív vizsgálat. (saját szerkesztés)

<i>Ellenszenv motívuma</i>	<i>Kedvenc olvasmány %</i>	<i>Kedvenc animációs film %</i>
Életkor, nem, külső, anyagi helyzet	28,51	28,1
Fogyatékoság	22,55	22,1
Neveltség hiánya	47,23	44,6

A összesített vizsgálati eredmények alapján a tanulók 47,23%-os arányban nem kedvelik azokat a hősöket, akiknek valamilyen neveltségi hiányosságai vannak, és 44,6%-os relatív gyakorisági arányban nem kedvelik azokat az animációs hősöket sem, akik valamilyen neveltségi hiánnyal rendelkeznek. Ami azt jelenti, hogy az animációs filmekben és a kedvenc olvasmányokban szereplő azon hősök iránt éreznek valamilyen ellenszenvet, akik gonoszak. Az eredmények között pedig nincs szignifikáns különbség.

Szintén nincs szignifikáns különbség az olvasmányok, illetve a filmek iránti érzésben sem. A tanulók mindkét esetben azokat a történeteket kedvelik leginkább, amelyeken nevetni lehet. A beszélgető alanyok a tetszés motívumánál is azt állították, hogy a vicces történeteket szeretik. Mivel a már fent említett adatok szerint (Vass 2018) a tanulók 63,3%-os arányban jobban kedvelik az animációs filmeket az olvasási szövegeknél, így ezek az olvasmányok valószínűleg nem szórakoztatják őket kellőképpen. Ezeket magyarázattal is sokan alátámasztották. Többek között azt mondták, hogy azért nem szeretnek olvasni, mert „unalmas”, „hosszú”, „picit érdekesek a mesék, de nem nagyon”, mert „a legtöbbben nincs, sajnos [érdekes szöveg]”, „nem tudok olyan szépen olvasni, vannak fönnakadások”, „unalmas és hülyeség, a rövidet szeretem”, „régem nem tudtam olvasni, most tudok, és unalmas”, „ráunok” stb.

8. táblázat: Az animációs filmmel és az olvasással kapcsolatos érzések relatív gyakorisága (saját szerkesztés)

<i>Érzések</i>	<i>Összesen %</i>		<i>Lány %</i>		<i>Fiú %</i>	
	<i>Film</i>	<i>Olvasás</i>	<i>Film</i>	<i>Olvasás</i>	<i>Film</i>	<i>Olvasás</i>
Izgulni	22,5	19,2	24,0	18,5	20,7	20,0
Sírni	1,5	2,3	2,1	2,7	0,8	1,7
Nevetni	58,8	54,5	58,2	53,4	59,5	55,8
Gondolkodni	7,5	17,3	6,2	16,4	9,1	18,3
Félni	5,2	1,9	6,8	0,7	3,3	3,3
Egyéb	3,7	3,0	2,1	4,8	5,8	0,8

A 8. táblázat összesített eredménye alapján a nevetséges történetek mellett a tanulók az izgalmas szövegeket és animációs filmeket kedvelik leginkább. Az olvasás iránt prefe-

rált érzések összesített válaszainak relatív gyakoriságánál tíz százalék feletti gyakoriságot mutatott ki a gondolkodás iránti szándék, amely a lányok és a fiúk aspektusából is jellemző százalékarány, azaz nincs szignifikáns különbség.

Ahhoz, hogy tovább tudjunk haladni e logikai síkon, a konklúzió fontos hozadékához tartoznak azok a történetek, amelyek hőstípusát a tanulók a saját történetüket megalgotva válogattak ki a vizsgálat során. Az ebben a vizsgálatban alkalmazott illusztrációk közül a tanulók korlátlan számú közül válogathattak, és alkothattak a hősökkel egy saját történetet. A 9. táblázat a tanulók preferálta illusztrációk relatív gyakoriságát szemlélteti.

9. táblázat: *Preferált mesehősök gyakorisága az illusztrációk alapján, t-próba (saját szerkesztés)*

<i>Szereplők</i>	<i>Összesen %</i>	<i>Lány %</i>	<i>Fiú %</i>	<i>t – próba</i>	<i>p</i>
vándortarisznya	3,8	2,8	4,1	-0,44 ^{NS}	< 0,65
tündér	13,0	55,1	4,1	6,21*	< 0,01*
palacsinta	13,2	12,5	14,2	-0,12 ^{NS}	< 0,89 ^{NS}
kávé	3,5	3,5	5,8	-0,26 ^{NS}	< 0,78 ^{NS}
torta	10,5	14,5	0,0	2,59*	< 0,01*
kígyó	22,2*	10,4	35,4	-4,30*	< 0,01*
ló	27,1*	41,4	10,0	5,19*	< 0,01*
szurikáta	10,5	7,6	14,1	-2,06*	< 0,04*
dinoszaurusz	25,7*	11,8	42,2	-4,21*	< 0,01*
róka	29,5	23,5	20,7	0,40 ^{NS}	< 0,68 ^{NS}
aranyhal	18,1	18,6	17,4	0,79 ^{NS}	< 0,42 ^{NS}
farkas	29,7*	22,7	38,0	-3,24*	< 0,01*
virág	10,2	11,1	9,2	0,38 ^{NS}	< 0,70
béka	7,5	6,3	9,1	-0,95 ^{NS}	< 0,34
medve	10,8	15,9	17,5	-,055 ^{NS}	< 0,58
nyúl	25,4*	37,9	14,9	3,86*	< 0,01*
kecske	7,5	6,9	8,4	-0,60 ^{NS}	< 0,54
egér	15,1	23,5	12,4	2,14*	< 0,03*
iskolás fiú	7,9	8,3	7,5	-0,41 ^{NS}	< 0,68
iskolás lány	15,5	25,6	3,3	5,17*	< 0,01*
királykisasszony	33,7*	57,9	4,1	9,98*	< 0,01*
királyfi	27,4*	23,5	32,1	-1,90*	< 0,05*
sárkány	40,3*	28,3	5,5	-3,43*	< 0,01*
boszorkány	41,3*	45,6	36,4	0,80 ^{NS}	< 0,42
vámpír	40,1*	33,1	48,8	-1,26 ^{NS}	< 0,20

halál	36,1*	18,6	57,1	-4,65*	< 0,01*
kalóz	25,6*	15,9	37,2	-2,96*	< 0,03*
katona	25,9*	8,3	47,1	-5,59*	< 0,01*
nap	8,7	6,9	10,8	-0,99 ^{NS}	< 0,31
táltos paripa	48,5*	80,0	10,8	10,69*	< 0,01*
kerékpár	4,5	1,4	8,3	-2,27*	< 0,02*
világúr	6,0	3,4	9,1	-1,86 ^{NS}	< 0,06

Megjegyzés: NS = Nem szignifikáns, a félkövérrel és *-gal jelölt szignifikáns

Az összesített válaszok alapján a tanulók többsége legnagyobb arányban a táltos paripát (48,5%), a boszorkányt (41,3%), a vámpírt (40,1%), a halált (36,1%) és a királykisasszonyt (33,7%) választotta. 30%-os relatív gyakoriság alatt van a farkas (29,7%), a róka (29,5%), a ló (27,1), a katona (25,9%), a dinoszaurusz (25,7%), a kalóz (25,6%) és a kígyó (22,2%). A többi hőst 20%-os relatív gyakoriság alatt választották a tanulók a kedvenc történetükbe.

Jelen vizsgálati szempont alapján legtöbb esetben szignifikáns nemek közötti ízlésdifferenciáról tudunk beszélni. A legtöbb gyakorisággal preferált hőst, a táltos paripát a lányok (80,0%) kedvelik (<0,01), a fiúk 10,8%-os arányban választották ezt. Szintén a lányok esetében (28,3%) mutatott szignifikáns különbséget (<0,01) a sárkány. A fiúk csak 5,5%-ban választották ezt a szereplőt. Ugyanolyan szignifikáns különbséget mutat (<0,01) a királykisasszony, amelyet a lányok 57,9%, a fiúk viszont 4,1%-os arányban preferáltak, illetve a ló, amelyet a lányok 41,4%, a fiúk pedig 10,0%-os arányban választottak a meséjükbe. A fiúk esetében szignifikáns különbség van a halál illusztráció választásánál (<0,01), ugyanis a fiúk 57,1%, a lányok 18,6%-os arányban választották a halált mesehősnek. Szintén <0,01 szignifikáns különbség mutatkozott a fiúk esetében a farkas (38,0%), a katona (47,1%), a kígyó (35,4%) és a dinoszaurusz (42,2%) esetében. <0,03 szignifikáns különbséggel a kalóz, ami a fiúk esetében 37,7%, a lányok esetében 15,9%-os relatív gyakoriság. A húsz százalék fölötti relatív gyakorisággal választott hősök közül csupán három hős mesében való alkalmazásánál nem beszélhetünk szignifikáns különbségről. A boszorkány, amely a lányok esetében 6%, a fiúk esetében 36,4%; a vámpír, amely a lányok esetében 33,1%, a fiúk esetében 48,8%; illetve a róka, amely a lányok esetében 23,5%, a fiúk esetében 20,7%.

Ha górcső alá vesszük a húszszázalékos arány feletti relatív gyakorisággal rendelkező illusztrációk hőseit, két csoportba tudjuk kategorizálni őket: az egyik kategóriába tartoznak a népmesében is megtalálható hősök, mint amilyen a táltos paripa, a sárkány, a boszorkány, a királykisasszony, a farkas, a kígyó és a katona; a másik kategóriába pedig azokat a hősöket tudjuk sorolni, amelyek valamilyen animációs filmben találhatóak meg (a vámpír, a halál, a katona, a dinoszaurusz). A farkas és a kígyó ebbe a kategóriába is besorolható, ugyanis a vámpíros témákkal kapcsolatos animációs filmekben jelen vannak a farkasok és a kígyók is. Azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a katona a számítógépes játékok egyik főhőse. Pontosabban, ha figyelembe vesszük a nemek közötti szignifikáns különbségeket, akkor azt állíthatjuk, hogy a lányok valóban a varázsmesék, mesei elemekkel rendelkező animációs filmek iránt érdeklődnek leginkább, hiszen az illusztrációk közül is azokat a hősöket preferálták. A fiúk esetében is beigazolódott az az állítás, hogy az animációs filmeket kedvelik leginkább, ugyanis olyan szereplőket válogattak be a történetükbe, amelyek a katonát (47,1%), a halált (57,1%), a farkast (38,0%), a vámpírt (48,8%), a dinoszauruszt (42,2%), illetve a boszorkányt (36,4%) ábrázolták.

Ezen válaszok alapján három csoport alakult ki: (1) népmesei hős, (2) népmesétől távol álló hős, (3) új tulajdonsággal rendelkező népmesei hős. Az első csoportba azokat a hősöket soroltuk, amelyek a népmesékben is megtalálhatóak. Ilyen például a szépséges királykisasszony, a jó tündér, a mesebeli étel (pl. porhanyós pogácsával teli vándortarisznya), a gonosz sárkány, a ravasz róka, a gonosz farkas, a három kívánságot teljesítő aranyhal. A második csoportba azok a hősök és más fogalmak kerültek, amelyek külsejük és funkciójuk alapján sem találhatóak meg a népmesékben. Ilyen az iskolás lány és az iskolás fiú, a dinoszaurusz, a vámpír, a halál, a torta, a kávé, a palacsinta stb. A harmadik kategóriába azok a hősök kerültek, amelyek külsőre a népmesei hősöknek felelnek meg, azonban belső tulajdonságuk alapján a népmesétől távol álló funkcióval rendelkeznek. Ilyen a hisztis királykisasszony, a világító szemű aranyhal, a jószívű sárkány stb. Fontos tényező, hogy egy tanuló több népmesei hőst, több népmesétől távol álló és több új tulajdonsággal rendelkező népmesei hőst választhatott (10. táblázat).

10. táblázat: A tanulók kedvenc hőstípusának gyakorisága az általuk kiválasztott illusztrációk alapján, t-próba (saját szerkesztés)

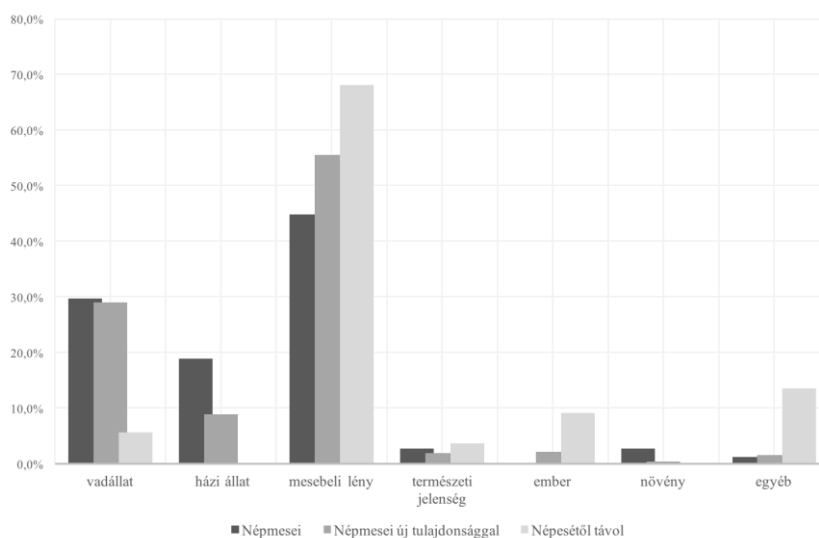
	Összesen (n) %	Lányok (n) %	Fiúk (n) %	t-próba	p
Népmesei hős	38,3	(137) 93,8	(96) 79,3	2,99	< 0,03*
Népmesétől távol álló hős	33,6	(110) 75,3	(116) 95,9	-2,07	< 0,03*
Népmesei hős új tulajdonsággal	28,0	(131) 89,7	(105) 86,8	1,88	< 0,06 ^{NS}

Megjegyzés: NS = Nem szignifikáns, *-gal jelölt 0,05 alatt szignifikáns

A három kategóriába csoportosított hősök közötti gyakoriság nem mutat nagy eltérést. A tanulók 38,3%-os gyakoriságban népmesei hőst, 33,6%-os gyakoriságban népmesétől távolálló hőst, és 28,0%-os gyakoriságban új tulajdonsággal rendelkező népmesei hőst választottak. A nemek közötti igények differenciája sem mutat szignifikáns különbséget.

Ezért a népmesei hős és a népmesétől távol álló hős és új tulajdonsággal rendelkező hős kategóriáján belül további hét alkategória alakult ki. A 1. ábra szemlélteti a tanulók összesített választását a három hőskategória szerint (népmesei hős, népmesétől távol álló hős és új tulajdonsággal rendelkező népmesei hős), valamint a három hőskategórián belüli alkategóriák hőstípusait (vadállat, háziállat, fikatív lény, természeti jelenség, ember, növény, egyéb).

1. ábra: A tanulók preferált mesehőstípusának gyakorisága hőstípusok szerint (saját szerkesztés)

Az összesített válaszok alapján az 1. ábra mutatja, hogy a hat-nyolc éves tanulók leginkább a fiktív lények iránt érdeklődnek, ezen belül is a népmesétől távol álló hősök iránt. Ez az eredmény arra enged bennünket következtetni, hogy tanulók szituatív érdeklődése az animációs filmekben szereplők hősök felé irányul. Fontos vizsgálati eredmény, hogy a tanulóknak az a legfontosabb, hogy az aktuális történetben szereplő hős fiktív hős legyen, vagy lehetőleg olyan hős, aki valamilyen mágikus erővel, esetleg mágikus tárggyal rendelkezik, és lehetőleg a karaktere távol áll a népmesei hőstől. Ezt az eredményt támasztja alá a 11. táblázatban feltüntetett eredmény is, miszerint az animációs filmek legnagyobb arányban népmesétől távol álló hősöket alkalmaznak (64,6%), amelyeknek gyakorisága eleget tesz a tanulók érdeklődési körének, akik 65,9%-os arányban érdeklődnek a népmesétől távol álló hősök iránt.

11. táblázat: A tanulók által preferált animációs filmek hőseinek és a tanulók által alkotott történetek hőseinek relatív gyakorisága. Komparatív vizsgálat. (saját szerkesztés)

	Népmesei hős %		Népmesétől távol álló hős %		Új tulajdonságú népmesei hős %	
	Film	Tanuló	Film	Tanuló	Film	Tanuló
Vadállat	–	29,7	9,66	48,3	3,34	39,3
Háziállat	–	18,9	–	38,2	–	14,6
Mesebeli lény	–	44,8	64,68	65,9	–	63,3
Természeti jelenség	–	2,7	0,74	6,0	–	1,9
Ember	1,85	0,0	19,70	0,0	–	2,6
Növény	–	2,7	–	6,4	–	2,2
Egyéb	–	0,0	–	3,0	–	0,8

Konklúzió

A tanulók kedvenc olvasmánya és kedvenc filmkategóriája, valamint a kedvenc olvasmány- és filmtémája között szignifikáns különbség van, ugyanis a tanulók kedvenc olvasmánya valamilyen állatmese (36,3%), illetve varázsmese (26,3%), míg a kedvenc filmtémájuk a harcos és kalandos történetek (36,3%), illetve a gyerekek életéről szóló történetek (21,7%). A tanulók kedvenc olvasmánya és kedvenc filmtetszési motívuma között nem mutatkozott szignifikáns különbség, az olvasmánytéma és a filmtéma esetében is a mesealakokkal kapcsolatos mesetémákat kedvelik a tanulók (olvasmány esetében 42,1%, a film esetében 62,9%). Az állatokkal kapcsolatos történeteket kedvelik (olvasmány esetében 34,5%, a film esetében 15,4%). Az olvasmányok és az animációs filmek tetszésmotívuma között azonban szignifikáns különbség mutatkozott. A szóban forgó olvasmányokat és azok témáit a tanulók valamilyen esztétikai hatás miatt kedvelik (40,4%), a filmeket viszont a szereplők tevékenysége miatt (63,7%). Az olvasmánynál a külsőt az illusztráció is befolyásolja, míg az animációs filmek esetében a külső mellett a tanuló könnyebben tud azonosulni egy-egy tevékenységgel, hisz az evidens, hogy egy szöveget sokkal nehezebb értelmezni, mint egy mozgóképet. Azonban nem hagyhatjuk figyelmen kívül az olvasmányok és az animációs filmek szereplőinek tevékenységét sem: ők repülnek, különleges képességgel rendelkeznek stb. Ennek vizsgálata azonban külön analízist igényel a jövőben. Az összehasonlító vizsgálat eredményei alapján nincs szignifikáns különbség a tanulók kedvelt olvasmányában, illetve animációs filmjében szereplő hős iránti rokonszenv és ellenszenv motívuma között, mindkét esetben a hős életkora, neme és külsője alapján döntenek a tanulók. Szintén nincs szignifikáns különbség az olvasás és az animációs film nézése által keltett érzelmek között. Mindkét esetben a nevetéses (olvasmány esetében 54,5%, animációs film esetében 58,8%) és az izgalmas (olvasmány esetében 19,2%, animációs film esetében 22,5%) történetek iránt érdeklődnek

a diákok. A tanulók illusztrációk alapján kinyilvánított hősök iránti érdeklődése és az animációs filmekben leggyakrabban megjelent hősök között sincs szignifikáns különbség. A gyerekek mesebeli (fiktív) lények iránti érdeklődnek leginkább, és az animációs filmekben is ezek a hőstípusok jelennek meg legtöbbször. Mivel a vizsgálatban résztvevő tanulók 63,3%-a részesítette előnyben az animációs filmeket a mese helyett, a fenti eredmények arra engednek következtetni, hogy a hat-nyolc éves korosztály pontosan azokat a szereplőket kedveli, amelyek az animációs filmekben vannak jelen. Azokat a hősöket részesítik előnyben, amelyek távol állnak a népmesei hősöktől, azonban gyerekekről és fiktív (mesebeli) lényekről szólnak. A hat-nyolc éves tanulók számára az az izgalmas, ha egy hozzájuk közel álló hétköznapi lény különleges képességgel, különleges barátokkal vagy szokatlan küldetéssel rendelkezik (lásd Agymanók, Múnó, Dínó tesó, Gru 2., Transformers, Jégkorszak, Végre otthon stb.).

Miért szükséges ezekről az adatokról beszélnünk? Rendkívül fontos, hogy ezekről a vizsgálati eredményekről tudomást szerezzenek a könyvtárak és tankönyvkiadók, valamint olyan írók, költők, és grafikusok, akikkel együttműködve a korcsoporthoz szabott mikrokönyvtárat vagy akár makrokönyvtársarkot hozhatunk létre. Végül, de nem utolsósorban érdemes lenne egy olvasástanulási könyvet, e-könyvet, esetleg applikációt kifejleszteni, amellyel, illetve amelyekkel meg tudnánk segíteni a kisiskolások olvasás iránti igényét, illetve az olvasás iránti pozitív attitűdjének kialakulását.

Irodalom

Ábrahám Mónika (2006): 12-14 éves gyerekek olvasási, könyv- és könyvtárhasználati szokásai. *Új Pedagógiai Szemle*, 56(1) 3–23.

Ainley, M. – Hillmann, K. – Hidi, S. (2002): Gender and interest processes to literary texts: situational and individual interest. *Learning and Instruction*, 12(4) 411–428. DOI: [10.1016/S0959-4752\(01\)00008-1](https://doi.org/10.1016/S0959-4752(01)00008-1)

Czahesz Erzsébet, Cs. (2001): Olvasás és nevelés az iskoláskor előtt. *Könyv és Nevelés*, 3(2) 30–39.

Joó Anikó, F. (2012): Olvasás attitűd: fiú-lány különbségek. *Iskolakultúra*, 22(10) 43–56.

Gombos Péter – Hevérné Kanyó Andrea – Kiss Gábor (2015): A netgeneráció olvasási attitűdje – 14-18 évesek véleménye könyvekről, olvasásról, irodalomról – egy felmérés tanulságai. *Új Pedagógiai Szemle* 65(1–2) 52–66.

Hidi, S. – Renninger, K. A. (2006): The four-phase modell of interest development. *Educational Psychologist*. 41(2) 111–127. DOI: [10.1207/s15326985ep4102_4](https://doi.org/10.1207/s15326985ep4102_4)

Hidi, S. (2001): Interest, Reading and Learning: Theoretical and Practical Considerations. *Educational Psychologist*, 13(3) 191–209. DOI: [10.1023/A:1016667621114](https://doi.org/10.1023/A:1016667621114)

Józsa Krisztián – Steklács János (2012): Az olvasás tanításának tartalmi és tantervi szempontjai. In: Csapó Benő – Csépe Valéria (szerk.): *Tartalmi keretek az olvasás diagnosztikus értékeléséhez*. Bp.: Nemzeti Tankönyvkiadó, 137–188.

Khaled, Habib – Soliman, Tarek (2015). Cartoons' Effect in Changing Children Mental Response and Behavior. *Open Journal of Social Sciences*, 3(9) 248–264. DOI: [10.4236/jss.2015.39033](https://doi.org/10.4236/jss.2015.39033)

Szenczi Beáta (2012): *Az olvasási motiváció vizsgálata 8-14 éves tanulók körében*. [PhD-értekezés]. Szeged: Oktatáselméleti Doktori program. <URL: http://doktori.bibl.u-szeged.hu/1493/1/PhDertekezes_Szenczi_Beata.pdf [2017. 02. 21.]

Tsao Y.-C. – Chen J.-Y. – Yeh W.-C. – Li W.-C. (2019): Gender- and Age-Specific Associations between Visceral Obesity and Renal Function Impairment. *Obesity Facts*, 12(1) 67–77. DOI: [10.1159/000496626](https://doi.org/10.1159/000496626)

Vass Dorottea (2017): „Ha sokat olvasok, meg tanulom fejből és ötöst kapok.” A hat-nyolc éves tanulók mesék iránti attitűdje. *Philos: tudomány-irodalom-művészet*. 64–75. URL: https://issuu.com/philos2015/docs/philos_2017-3-4 [2019.11.20.]

Vass Dorottea (2018): The Attitude of 6-8-years-old Pupils towards Tales. *Hungarian Educational Research Journal*. 8(1) 80–92.

Vass Dorottea (2020): *A Vajdaságban alkalmazott magyar nyelvű ábécés olvasókönyv olvasástanulási szövegeinek funkcionális analízise a Vajdaságban magyar tanulmányokat folytató magyar anyanyelvű hat-nyolc éves tanulók olvasás iránti érdeklődésének aspektusából*. [PhD-értekezés] Pécs: Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és Társadalom” Nevelés-tudományi Doktori Iskola.

SUMMARY

The comparative research of elementary school children's attitude to animated films and reading from the aspect of the development of interest in reading

We are talking more often and with more and more commitment about the intrinsic development of reading incentive, and there has been ever-increasing emphasis on the development of raising interest in reading since the last decade as well. Besides the development of reading skills and the functional factors influencing reading abilities, the development of reading experience also got an important role during the past decades. We can realize it more and more frequently that reading means a learning process and an emotional state at the same time from the beginning phase of learning reading, namely an interactive process between the reader, the text read and the context. Due to this fact a crucial outlook has been born: an important role has to be attributed to the topic used for the teaching of reading even in the phase of learning to read. It is equally important to pay attention to the topic of the texts used for the teaching of reading even at the beginning of learning to read besides the carefully chosen method of learning to read: reading may become a positive psychological process if the readers (in case of the present context the beginner readers between the age group of six-eight) practise reading through topics close to their interest. From this respect the present examination paid attention to the favourite reading and the attributes of the animated films of students between the age group of six-eight so as to reveal the favourite stories of the beginner readers. The examination has analysed the favourite types of reading and animated films, the categories and motifs of the favourite reading topics and animated film topics and the types of heroes of favourite reading and the animated films of students between the age of six-eight from the point of view of reading and animated films. Altogether 267 students took part in the examination, who were interviewed individually with the help of semi-structured interviews. The study presents the answers given in the form of empirical data analysis. With the help of the results we can get, or create those stories for the students whose heroes, motifs of the plot are identical with their field of interest.

Keywords: reading, interest, topic, motifs, heroes, age group between six-eight

